

Welbewust

Weloverwogen

Welverdiend

Welbedacht

met pensioen

Welbested

Wilverdiend

Zo bereiden VvAA-leden zich voor op hun welverdiende pensioen

Met pensioen gaan is een belangrijk moment in het leven van een (para)medisch professional. Een grote verandering op alle vlakken: emotioneel, professioneel, financieel en praktisch. Gelukkig is met pensioen gaan een verandering die niet uit de lucht komt vallen, maar één waar u zich goed op kunt voorbereiden.

En dat is precies waar VvAA bij helpt: bereid u voor. Als u straks niet meer de fysiotherapeut, tandarts of dokter bent, wie bent u dan? Een confronterende vraag zo blijkt uit ervaringen van VvAA-leden. Een vraag, waar de professional die overweegt met pensioen te gaan, over na moet denken. Erover praten met partner, familie en collega's is een belangrijk onderdeel van de voorbereiding.

Begin er vroeg mee, adviseren we dan ook. Onder meer tijdens het jaarlijkse congres Witte Jas aan de Wilgen. Dat geldt ook voor de financiële kant. Maak samen met een adviseur een overzicht van uw bronnen van inkomsten, nu en straks. En leg daar uw doelen naast. Zo krijgt u een goed beeld van een zinvolle toekomst en een welverdiend pensioen.

Wij staan voor u klaar!

Richard Brugman
Peter van Bakel
Loes van der Linden

Adri van der Steen
Anja Hennink
Miranda Joziase

Met dank aan onze leden - Mely van Malenstein - René Polman - Marten van Wijhe - Jeanine Waaijer en Rik Soeteman - Ben de Berg

Ga naar **vvaa.nl/welverdiend** voor meer interviews en artikelen.

 facebook.com/vvaaNL
 twitter.com/VvAA

 linkedin.com/company/vvaa
 Instagram: [vvaa_nl](https://www.instagram.com/vvaa_nl)

Suggesties of vragen over deze special? Mail naar welverdiend@vvaa.nl.

© VvAA 2018

Redactie: Sophie Hulshof en Marleen van Deutekom

Foto cover: Nathalie Brugman

Tekst en foto's: Margriet Veldhuis en Dolf Weverink

Ontwerp: Canon – The Creative Hub

Mely van Malenstein, 40 jaar apotheekhoudend huisarts in Vuren, over haar praktijkoverdracht

Haar echtgenoot was de eerste aan wie ze vertelde dat ze wilde stoppen met haar apotheekhoudende huisartsenpraktijk die ze in 1977 was gestart. Twee jaar later was het zover: op 1 april 2017 nam haar opvolgster de praktijk over. 'Een collega die ik dat van harte toevertrouw', schreef Mely van Malenstein in de uitnodiging voor haar afscheidsbijeenkomst. 'Want je wilt je praktijk toch goed overdragen', vertelt ze aan de keukentafel, thuis in Gorinchem. Met VvAA-adviseur Richard Brugman bereidde ze de overdracht voor. Hij stelde het praktijkmemorandum op, het document met alle relevante feiten en cijfers van de praktijk, bedoeld voor zowel de overdragende huisarts, als voor de nieuwe dokter. Veertig jaar hard werken, samengevat in een paar pagina's, hoe voelde dat? Mely: 'Ik was er vooral trots op dat we het allemaal goed geregeld hadden. Van DBC's, zorggroepen, certificaten voor zowel de huisartsenpraktijk als voor de apotheek tot en met een uitstekende praktijkmanager,

“ Je wilt je praktijk toch goed overdragen ”

vaste waarnemer en toegewijde dokters- en apotheekassistenten. Bovendien waren de voorbereidingen voor de nieuwbouw van de praktijk helemaal rond. Dat deed me goed. En de cijfers... de overnamesom voor de apotheek was goed onderbouwd en na korte onderhandelingen waren we er snel uit.'

'Veel jonge huisartsen nemen liever waar dan dat ze zich vast verbinden aan een praktijk, zeker een apotheekhoudende huisartsenpraktijk. Ik had verschillende jongere collega's en een aios, die ik begeleidde, benaderd om de praktijk over te nemen. Er was veel interesse, maar het lukte niet om iemand te vinden die de stap durfde te zetten. En toen belde een vrouwelijke collega die de praktijk al kende als waarnemer en bij wie ik een goed gevoel had. We konden snel zakendoen, heel fijn.'

“ Met de opvolger voelde het goed ”

Adviseur Richard Brugman spreekt dagelijks huisartsen die, zoals Mely, willen stoppen. 'Wat ik altijd benadruk is het belang van blijven investeren. Een praktijk die modern en fris oogt, is aantrekkelijker dan een gedateerde praktijk. Blijf investeren, dat betaalt zich later uit. Dat geldt ook voor de huisarts zelf. Blijf je netwerken onderhouden anders loop je het risico dat je sociale en professionele kring steeds kleiner wordt. Ook belangrijk is een positieve instelling. Ik hoor oudere huisartsen wel mopperen over de werkdruk, de automatisering, de administratieve lasten... Dat is niet motiverend voor jezelf en al helemaal niet voor een jongere collega die je wilt interesseren voor jouw praktijk.'

Meer tips van Mely?
Ga naar vva.nl/welverdiend

Weldoordacht

René Polman (63)
fysiotherapeut in
Enschede

'Ik bedacht op mijn 35e dat stoppen met 55 een goed idee was. Het werd vijf jaar later, want toen het eenmaal zover was, wilde ik blijven werken. Bovendien was het financieel niet haalbaar. Dus hebben mijn vrouw Monique, met wie ik de praktijk runde, en ik het idee geparkeerd. Zij was er ook nog helemaal niet aan toe.'

'Vijf jaar later was wél het moment aangebroken om de zaak los te laten, maar daar was een stevige wake-up call voor nodig. Ik kreeg fysieke klachten, voelde me ontzettend moe. Een medische oorzaak werd niet gevonden, maar het had alles te maken met het werk. De praktijk die Monique en ik waren gestart, was gegroeid tot een onderneming met vier vestigingen en twintig medewerkers. Twee locaties gericht op topsporters en studenten, met in het klantenbestand onder meer voetballers van FC Twente en twee vestigingen

algemene fysiotherapie en de specialisatie bekkentherapie. Dat is het specialisme van Monique. Ik denk dat de druk van die onderneming, die ik overigens niet bewust voelde, de oorzaak was van mijn klachten.'

Het gaf rust

'Ik laste noodgedwongen een pauze in en besloot in overleg met mijn echtgenote en onze vaste VvAA-adviseur om de praktijk over te dragen aan de medewerkers. Een belangrijke voorwaarde was dat ik mijn draai zou kunnen vinden zonder de eindverantwoordelijkheid van de praktijken. En wat bleek? Dat ging me heel goed af. Nog steeds kwamen mensen uit ons netwerk naar me toe met diverse klachten, want de naam Polman was en is in Enschede en omstreken synoniem voor effectieve fysiotherapie, maar die kon ik nu heel goed doorverwijzen naar onze gespecialiseerde fysiotherapeuten. Ik hoefde niet meer zelf te behandelen en dat gaf rust. Daarnaast had ik meer tijd om collega-ondernemers bij te staan als praktijkbegeleider, had ik meer tijd voor bestuurstaken en mijn fascinatie voor kunst. Monique is nog twee jaar blijven werken.'

Maar goed dat ons inkomen relatief laag is

'Het is maar goed dat je als fysiotherapeut een relatief laag inkomen hebt, dan maak je je niet al te veel illusies als je stopt met werken. Voor een medisch specialist ligt dat heel anders. Neem nou het onderwerp goodwill. We zijn met de medewerkers die de praktijk hebben overgenomen, een bedrag overeengekomen dat ik jaarlijks in bescheiden porties ontvang. VvAA-adviseur Peter Rakké is daarbij van grote waarde geweest. Voor de nieuwe praktijk is de naam Polman gekozen, overigens uit weloverwogen praktische en commerciële redenen: de naam is bekend en fancy namen met 'fit' en 'fysio' erin zijn er al genoeg.

Dat relatief lage inkomen heeft natuurlijk alles te maken met de € 29,- die we in rekening kunnen brengen voor een niet-specialistische behandeling, ook al waren we verbijzonderd als master sportfysiotherapie. In onze praktijk planden we overigens iedere 6^e patiënt vrij om de administratie bij te werken, anders zitten de mensen dat in de avonduren te doen en dat is niet de bedoeling.'

Op je 35e moet je al nadenken

'Wat een goed moment is om na te denken over stoppen? Op je 35e moet je er al over nadenken. En als het dichterbij komt, moet je het echt willen én je afvragen waarom je het wilt en wat je plan is. Iedereen kent de voorbeelden van de gepensioneerden of vroeggestopten die hun dagen vullen met grasmaaien, boodschappen doen, een stukje varen en hun partner in de weg lopen. Ook belangrijk: houd er rekening mee dat het niet altijd financieel haalbaar is om te stoppen op het moment dat jij in gedachten had. Kortom: bereid je voor, zorg dat je een plan hebt. En betrek er tijdig een goede adviseur bij.'

“Ik dacht dat stoppen met 55 een goed idee was. Het werd vijf jaar later.”

Peter van Bakel: wat is een praktijk waard?

Al ruim tien jaar helpt Peter van Bakel zorgondernemers die hun praktijk of hun praktijktaandeel willen overdragen. 'De meeste praktijkhouders die overwegen te stoppen zijn zo rond de 60 jaar. Ze praten erover met familie, vrienden en collega's en zoeken contact met ons. Het is goed om plannen voor de overdracht tijdig bespreekbaar te maken, dat levert nieuwe inzichten op, steun van de omgeving en zorgt er ook voor dat mogelijke overnamekandidaten in beeld komen. Wij stimuleren leden om het onderwerp praktijkoverdracht al rond hun 55^e op de agenda te zetten. Hoewel praktijkhouders weten dat het onvermijdelijk is, valt het hen ook zwaar om een praktijk, waar ze vaak tientallen jaren in gewerkt hebben, over te dragen. Of het nu gaat om huisartsen, fysiotherapeuten, logopedisten, diëtisten, verloskundigen of medisch specialisten, zo'n praktijk is hun kindje en daar doe je moeilijk afstand van.'

De waarde van een praktijk

'Er is geen objectieve standaard om de waarde van een praktijk te bepalen. En de prijs, dat is weer een heel ander verhaal. De prijs is het bedrag dat een overnamekandidaat bereid is te betalen. Daarom kijken we bij het bepalen van de waarde ook naar het perspectief van de koper, want hij of zij koopt toekomstige omzet en winst. En die moeten voldoende zijn om de kosten van huisvesting en medewerkers te betalen. Bovendien moet die omzet een inkomen voor de nieuwe eigenaar bieden en ruimte om in drie tot vijf jaar de overnameprijs te betalen. Mijn rol in het proces is dat ik systematisch de onderdelen in kaart breng die samen de waarde van de praktijk bepalen. De omvang van het cliënten- of patiëntenbestand, het aantal praktijken in de omgeving, de ontwikkelingen in het verzorgingsgebied, de kennis en de specialisaties van de medewerkers in de praktijk, of een praktijk – in de fysiotherapie – de plusstatus heeft, de staat van het pand en de praktijk. We komen tot een bedrag dat we bespreken met de praktijkeigenaar. De bedragen waar we het over hebben, variëren van enkele tientallen duizenden euro's tot een paar ton. In alle gevallen: serieus geld waar hard voor gewerkt is door de huidige eigenaar en waar de nieuwe eigenaar hard voor moet werken. Die waarde is richtinggevend bij de onderhandelingen met de kopende partij en het resultaat is de prijs plus de voorwaarden.'

Lees het hele artikel met Peter van Bakel op vvaa.nl/welverdiend

Meer over de praktijkoverdracht?

Neem contact op met Peter van Bakel.

Bel 030 247 42 48

of mail peter.van.bakel@vvaa.nl.

Waarmee kunnen wij u van dienst zijn?

Alles over uw praktijk bij pensionering

Volledige ondersteuning bij deze belangrijke stap in uw carrière. Alles op professioneel, financieel, juridisch en administratief vlak om uw overdracht goed te regelen.

Alles over uw verzekeringen

Oplossingen op alle gebieden; van vrijetijdverzekeringen, tot een zorgverzekering tot inboedel- en opstalverzekeringen. Inclusief alle juridische hulp; van aansprakelijkheid tot rechtsbijstand.

Alles over het vinden van een nieuwe balans

Hoe vindt u weer balans na pensionering? Welke mogelijkheden zijn er om actief te blijven in uw werkveld? Welke invulling geven u en uw partner aan de vrije tijd?

Alles over uw (toekomstige) vermogen

Hulp en advies op alle fronten. Bijvoorbeeld financiële planning, uw lijfrentekapitaal, uw hypotheek of bij beleggingsmogelijkheden.

Nog niet toe aan pensioen? VvAA ondersteunt u tijdens alle belangrijke levensfasen.

Als beroepsoverstijgend collectief geeft VvAA stem en steun aan inmiddels ruim 123.000 (para)medici. Zodat alles buiten het verlenen van zorg uitstekend geregeld is en u alle aandacht en tijd hebt voor uw primaire taak. VvAA laat uw stem horen op zorgbrede thema's als de vrije artskenkeuze, bezieling en het ontregelen van de zorg.

“Voor het geld hoef
je het niet meer te doen,
maar je expertise is
elders nog van zo veel
waarde!”

Welbesteed

**Gesprek met
Marten van Wijhe (69)**
anesthesioloog, sinds
vijf jaar met pensioen

‘Toen ik uit Leiden, waar ik ben gespecialiseerd, wilde vertrekken, was dat een belangrijk kantelpunt. Het leek wel een beetje op nadenken over je pensioen: je maakt keuzes die gevolgen hebben voor vele jaren erna. Zo moest ik ook na een paar jaar in Kenia gewerkt te hebben, kiezen hoe verder. Het werd anesthesiologie. Daarna niet meer in een academisch klimaat; zelfstandig werken leek me beter. Het werd een maatschap in een ziekenhuis in Twente. En zo kwamen we hier in Delden terecht. Daar wonen we nu al ruim vijfendertig jaar. Mijn vrouw komt uit de buurt, uit Hengelo, dus zij was ook blij. Na een jaar of twaalf ben ik in Groningen gaan werken, als hoofd van de pijnpoli, maar we wilden ons huis hier niet opgeven. Dus huurden we een appartement in de stad.

Ik ben heel blij dat we hier zijn blijven wonen; het is een heerlijk huis met veel ruimte eromheen. Ik heb twee schuren waar ik graag aan het klussen ben: een voor het zaagwerk, een andere voor het fijnere werk. Als anesthesioloog ben je altijd met je handen bezig, en dat doe ik nog steeds graag. Maar een anesthesie zou ik nu niet meer aandurven, daarvoor ben ik er te lang uit. Ik mis het ook niet, ik heb een fijn leven zo. Genoeg te doen in en om het huis. Een vaste oppasdag voor de kleinkinderen wilden we niet, maar ze komen hier regelmatig logeren. En deze maand heb ik de hond van mijn zoon te logeren, die in Zweden met vakantie is. Zelf trekken we er regelmatig op uit met onze caravan. We vervelen ons nooit. Mijn vrouw is vrijwilliger in het Zoutmuseum hier en ze is reisleader voor gehandicaptenreizen. Als zij weg is, ga ik ook wel in mijn eentje op pad met de caravan.

Ook geef ik regelmatig lezingen, over mijn werk in Afrika bijvoorbeeld. Dat vind ik belangrijk, en zou ik graag al mijn collega-artsen willen

“Zolang je je BIG-registratie hebt, kun je nog een paar jaar goed werk doen in het buitenland.”

meegeven voor hun pensioen: als je klaar bent in Nederland met waar je goed in was, ga dan les - of lezingen geven, of werk nog een paar jaar in de humanitaire zorg. Voor het geld hoeft je het niet meer te doen, maar je expertise is elders nog van zo veel waarde! Zolang je je BIG-registratie hebt, kun je nog een paar jaar goed werk doen in het buitenland.

En een tweede tip die ik heb is: zorg dat je niet in één keer stopt, maar gradueel minder gaat werken. Dat is mij in elk geval goed bevallen. De laatste jaren ben ik 50% gaan werken. Eerst in Groningen en later bij Artsen zonder Grenzen. Zo wen je langzaam aan een leven met meer tijd voor jezelf. Want zeker voor artsen geldt dat ze zich vaak sterk identificeren met hun werk: dat je bent wat je doet. Dan val je in een zwart gat na je pensioen en dat is zonde. Het is goed zo rond je zestigste echt na te denken over de vraag: wat wil ik de laatste jaren van mijn leven doen? En, ook niet onbelangrijk: wat wil mijn partner? Want je gaat toch vaak samen met pensioen en als je het zelf leuk wilt hebben, moet je vrouw het ook naar haar zin hebben, en andersom! Volgende week kennen we elkaar vijftig jaar. We leerden elkaar kennen op de boot van Amerika naar Rotterdam, maar we vierden het klein: op de boot naar Texel. We hebben het even te druk voor een langere reis.’

Loes van der Linden: een persoonlijk antwoord op de vraag 'Wat te doen na je pensioen?'

Om de vraag 'Wat te doen na je pensioen' te beantwoorden, moet je op zoek naar antwoorden op nogal fundamentele vragen. Consultant Loes van der Linden noemt er een paar. 'Wie ben je als individu, wat heb je straks, na je pensionering, nodig? Waar wil je je mee bezig houden en wanneer stem je dat af met je partner?'

Loes vertelt over de workshop *Wat te doen na je pensioen*, die draait om 11 pittige vragen. 'Omdat de partners van de pensionado's vaak ook aanwezig zijn, leidt dat tot inzichten, vragen en antwoorden die vaak confronterend, altijd serieus en soms hilarisch zijn. Sommige deelnemers komen erachter dat ze zich zo met hun rol als (para)medicus hebben geïdentificeerd, dat ze niet goed weten wat voor persoonlijkheid ze zonder witte jas willen of kunnen zijn. Of ze komen erachter dat hun partner niet meteen wildenthousiast is over de plannen die ze hebben. Tijdig en goed afstemmen is het credo.'

Wat je natuurlijk wilt voorkomen is het zwarte gat; dat een zorgprofessional na jaren van gepassioneerd werken door gebrek aan plannen een knorrig persoon wordt of zich ongevraagd gaat bemoeien met zaken waar hij of zij eerder niet naar omkeek. Daar zijn partners en anderen meestal niet blij mee.

Samen inventariseren we hoe parallel de levens van de zorgprofessional die met pensioen gaat en zijn of haar partner lopen. Wanneer ze al diverse gemeenschappelijke activiteiten ondernamen, is het eenvoudiger het nieuwe bestaan samen in te richten dan wanneer de partners al die jaren hun eigen plan hebben getrokken.

'Hoe goed ken je jezelf is een essentiële en confronterende maar belangrijke vraag. Hoe zie je jezelf zonder de status en de drukte van je (para)medische professie? Loslaten gaat niet zomaar, daarom adviseren we ook om al ruim voordat je met pensioen gaat te denken en te praten over het leven na het werk. Zingeving is ook een thema van de workshop.'

Lees het hele artikel met Loes van der Linden op vvaa.nl/welverdiend

Meer over zingeving?

Neem contact op met Loes van der Linden.

Bel 06 22 22 12 91

of mail loes.vander.linden@vvaa.nl.

Adri van der Steen en Anja Hennink: Beheerd Indexbeleggen voor vermogens vanaf € 50.000,-

Nu vermogen opbouwen voor later

Vermogensbeheerders Anja Hennink en Adri van der Steen zijn de gezichten van Beheerd Indexbeleggen bij VvAA. Een dienst die zich goed leent om tegen lage kosten vermogen op te bouwen voor later. Om leuke dingen te doen, om eerder te stoppen met werken of als aanvulling op het pensioen. Beheerd Indexbeleggen, met een minimale inleg van € 50.000,-, maakt sinds 2017 deel uit van het VvAA-aanbod en wint langzaam maar zeker terrein. Dat komt onder meer door de bijzondere aanpak en de communicatie met leden die deelnemen.

Persoonlijk beleggingsplan, lage tarieven

Adri van der Steen: 'Onze tarieven voor het beheer zijn laag en onze aanpak is persoonlijker dan die van veel andere vermogensbeheerders. We maken voor iedere relatie een beleggingsplan. Dat laat zien hoe iemands vermogen zich op lange termijn ontwikkelt en hoe zijn of haar beleggingen daarop van invloed zijn. We kunnen heel goed uitleggen waarom dat plan eenmalig € 605,- inclusief btw kost voor particulieren en € 1.210,- voor BV's. Het vormt een solide basis voor de manier waarop je vermogen gaat opbouwen. Door marktontwikkelingen veranderen de koersen van de indexen. Daarom wordt iedere maand door de beheerders van Think Van Eck de verdeling van het vermogen over de indexen aangepast, zodat die blijft aansluiten bij het gekozen profiel van de belegger. En ieder jaar kijken we of de situatie van het lid nog aansluit bij de uitgangspunten van het plan en actualiseren we het.'

Duurzaam beleggen en een beperkt aantal indexen

'De basis van VvAA Beheerd Indexbeleggen', vertelt Anja, 'is dat je belegt in een beperkt aantal indexen. De aandelenindex is een wereldwijde en duurzame gelijkgewogen index met de 250 grootste bedrijven in de wereld. Ieder onderliggend aandeel telt voor eenzelfde percentage (0,4%) mee in de index, waardoor het risico dat een heel slecht presterend of failliet fonds veel impact heeft op het totale resultaat beperkt is. De tweede is een onroerend goed index. Dan zijn er in de portefeuille nog twee indexen met staats- en bedrijfsobligaties. De sterke punten van deze mix zijn de wereldwijde spreiding, het feit dat de beheerders maandelijks een herweging maken, de lage beheerskosten en de focus op langetermijndoelen.'

Duurzaam betekent dat in de index geen aandelen zijn opgenomen van bedrijven die natuurlijke hulpbronnen uitputten, actief zijn in kernenergie, wapens, tabaksindustrie, gebruikmaken van kinderarbeid of de mensenrechten schenden. Een keuze die onze leden overigens zeer waarderen.'

**Lees het hele artikel met Anja Hennink
en Adri van der Steen op vvaa.nl/welverdiend**

**Meer weten over VvAA
Beheerd Indexbeleggen?**

**Neem contact op met Anja Hennink en
Adri van der Steen. Bel 030 247 43 21
of mail vermogensbeheer@vvaa.nl.**

“ Als je het
als een sport ziet,
wordt het leuk! ”

Weloverwogen

**Jeanine Waaijer
en Rik Soeteman
(beiden 62)**
willen over twee
jaar stoppen

Huisartsen Jeanine Waaijer en Rik Soeteman voeren sinds ruim 30 jaar gezamenlijk een praktijk. Met drie andere huisartsenpraktijken en verschillende zorgaanbieders vormen zij gezondheidscentrum Veldpoort, gevestigd in het Jannink-complex, een voormalige textielfabriek in Enschede. Het echtpaar wil over twee jaar stoppen. Ze vertellen ons over hun plannen.

Al jaren bezig met de voorbereiding

‘Met de voorbereiding ervan zijn we al jaren bezig. Het is een cliché natuurlijk, maar je moet op tijd beginnen. Vanaf het moment dat we ons vestigden, hebben we een adviseur erbij gehad. Dat moest ook wel, want we hadden beiden een behoorlijke studieschuld en moesten goodwill afrekenen. Dat bedrag hebben we in twaalf jaar afgelost uit de omzet, net als onze studieschuld. Eigenlijk hebben we toen jarenlang niets bijzonders gedaan om vermogen op te bouwen. Als het saldo op de rekening courant aan de hoge kant was, zetten we geld weg in deposito’s. We losten de hypotheek af en maakten in 2007 met de kinderen een grote reis door Amerika en Canada. Eigenlijk zijn we pas toen serieus aan de slag gegaan en hebben we een flink bedrag, waaronder een deel van een erfenis, via een online platform ondergebracht in aandelen. We zagen veel transacties maar weinig vermogensopbouw.’

Vermogen opbouwen

‘Rond die tijd bezochten we een bijeenkomst waarop vermogensbeheerder Adri van der Steen vertelde over Beheerd Indexbeleggen via VvAA. De belofte van een persoonlijk gesprek, een beleggingsplan en een reële forecast sprak ons aan. Je stelt vast wat je doelkapitaal is en ziet hoe groot de kans is dat je het haalt. We hebben een deel van ons geld op deze manier ondergebracht en zijn er tevreden over. Ons pensioen valt straks lager uit doordat we het een paar jaar naar voren halen, maar we hebben uitgerekend dat we het redden. We zien het als een sport om overzichtjes te maken en te kijken wat wel kan en wat niet. Dat brengt ook rust. Hoeveel we per jaar uitgeven? We hadden geen idee, onze schatting was veel te laag. Als je weet waar je geld naartoe gaat, kun je veel betere plannen maken.’

Overzichten brengen rust

‘Die overzichten brengen ook heel veel rust. Zo weten we dat we in de periode tussen stoppen en het moment dat we AOW gaan ontvangen, minder te besteden hebben, want de inkomsten uit de praktijk vallen weg. We hebben berekend dat het lukt met de uitkering van het pensioenfonds en met de verschillende potjes. Gelukkig hebben we geen kostbare hobby’s, twee huizen of een boot. Ja, een caravan van tien jaar oud waar we graag mee op pad gaan, maar dat zijn voordelige vakanties.’

Het is mooi geweest

‘Wat het plannen van je financiële toekomst makkelijker maakt, is het feit dat we zelfstandig ondernemer zijn. We hebben een tijdlang deel uitgemaakt van een grote koepel, maar vonden het niet prettig om te ervaren hoe een manager jouw leven en werk inricht, dat doen we liever zelf. We hebben de koepel verlaten en onze eigen praktijk ingericht met zo’n tien-duizend patiënten. Samenwerken is belangrijk, maar wel op een manier waar de zorg beter van wordt. Onze praktijk maakt al sinds 1969 deel uit van een groepspraktijk en in het gezondheidscentrum werken we nauw samen met collega’s van de verschillende disciplines. Iedere dag drinken we samen koffie, dat is leuk en een goed moment om te overleggen. Over twee jaar stoppen is heel dichtbij, dus leggen we nu contacten met een jonge huisarts die in wil stappen. Waarnemen is heel populair, maar we zijn ervan overtuigd dat we een goede opvolger vinden. Of we niet toch door willen gaan? Nee, hoe fijn het ook is om te werken op deze prachtige locatie, de oude textielfabriek die heel veel Enschedeërs kennen, en hoe goed het ook is om te zien dat het gezondheidscentrum zich geweldig ontwikkelt. Op een bepaald moment moet je ook zeggen: het is mooi geweest.’

Welbewust

Gesprek met Ben de Berg (60) fysiotherapeut in Rotterdam

'Het duurt nog 7 jaar en 3 maanden voor ik met pensioen ga. Dat is nog een aardige tijd, maar toch ben ik er al wel mee bezig. Ik heb met zes anderen een maatschap in een gezondheidscentrum. Daarvan zijn er vijf boven de zestig, waaronder ikzelf. Daarom hebben we een plan opgesteld, met een beetje advies ook van VvAA overigens, want we moeten tijdig zorgen voor verjonging. Afgelopen jaren hebben we daarom bewust twee dertigers aangetrokken. Zo zorgen we voor een geruisloze overgang. Dat is belangrijk voor onszelf, want het bepaalt natuurlijk de waarde van de praktijkoverdracht, maar ook voor de patiënten die

“ **Je moet voorkomen dat je voor verrassingen komt te staan!** ”

hier al jaren komen. En de praktijk gaat ons aan het hart: tien jaar geleden hebben we dit gezondheidscentrum eigenhandig ontworpen, er zelfs een onroerend goed BV voor opgezet. Het is een prachtige plek en de praktijk loopt goed; het zou zonde zijn als dat zomaar stopt. Daarom moet je niet pas op je 67^e gaan nadenken wat je eigenlijk na je pensioen wilt doen, dan ben je te laat. Ook vind ik het belangrijk het geleidelijk te doen, zo ben ik een paar uur minder gaan werken om tijd te maken voor een nieuwe bestuursfunctie.'

Behandelen en besturen: goede combinatie

'De combinatie van fysiek behandelen en daarnaast bestuursfuncties om je beroep te verbeteren, vind ik al langer erg leuk. Ik ben sinds kort aspirant-bestuurslid bij het pensioenfonds voor fysiotherapeuten. Dat kost veel tijd, want ik moet me echt inlezen en ik volg ook een opleiding daarvoor; daar ruim ik anderhalve dag per week voor in. Het is een hele verantwoordelijkheid, om straks, als ik echt bestuurslid ben, voor mijn beroepsgroep het pensioengeld te beheren. Maar ik doe het graag, want ons pensioenstelsel is het beste van Europa, dat vergeten we wel eens. Als je het zelf bij elkaar moet sparen, lukt dat nauwelijks. Collectiviteit is de basis. En dan nog, zeker voor fysiotherapeuten geldt: het is echt een basispensioen. Je moet er het liefst wel zelf iets bij sparen, in de vorm van lijfrentes bijvoorbeeld. Hier geven we als pensioenfonds ook voorlichting over, ook aan studenten bij de opleidingen voor fysiotherapie. Maar eigenlijk zou pensioen een echt vak in de opleiding moeten zijn, vind ik, want het hoort bij het ondernemerschap als fysiotherapeut.'

Inkomen is niet meer wat het was

'Het inkomen van fysiotherapeuten is echt niet meer wat het was. Dat maakt dat collega's terug-

houdend zijn om geld weg te zetten voor later. Maar hoe jonger je begint met sparen, hoe beter het is. Mijn vrouw was ook fysiotherapeut, maar zij is een paar jaar geleden gestopt. Eerst al even voor de kinderen, maar onlangs helemaal, om zich te wijden aan haar hobby: schilderen. Ons huis is al afbetaald, dus daar zit in principe ook geld voor ons pensioen in. Maar we willen er het liefst blijven wonen. Als het goed is kan dat ook, want bovenop ons AOW en pensioen hebben we nog een uitkering uit lijfrentes en de verkoop van mijn aandeel in de maatschap. Eerder stoppen wil ik niet, dat kost veel geld en ik vind het werk te leuk; zolang ik het fysiek volhoud blijf ik het doen. Wat ik ga

doen na mijn pensioen? Die bestuursfunctie loopt door tot mijn zeventigste, dus dat houdt me nog wel even bezig. Verder ben ik een sportmens, niet zo raar voor een sportfysiotherapeut. Ik loop marathons; die van Rotterdam heb ik al acht keer gedaan. Afgelopen jaar had ik een blessure helaas, maar de volgende keer ben ik er weer bij. Die marathons zal ik na mijn zeventigste vast niet meer doen, maar zo lang ik gezond blijf, blijf ik rennen. Of fietsen. Of golfen. En als ik echt niet meer vooruitkom: ik heb een kast vol boeken die ik graag of nog eens een tweede keer zou lezen. Daar kom ik nu alleen in vakanties aan toe.'

'In de ideale wereld komen leden zo rond hun 50^e bij mij voor een gesprek.'

Wie met vragen zit over pensioen kan terecht bij Miranda Joziassse, al tien jaar enthousiast en persoonlijk betrokken financieel planner bij VvAA. 'In de ideale wereld komen leden zo rond hun 50^e voor advies bij mij. Dan is er nog zoveel mogelijk! De meesten komen vaak pas rond hun 60^e of nog later. Vrijwel iedereen schuift het voor zich uit. 'Zonde', vindt Miranda, want 'het is heel verhelderend en vaak ook geruststellend om te weten hoe je ervoor staat, en wat je nog kunt doen. En hoe eerder je komt, hoe meer er bij te sturen valt.'

Praten over pensioen is heel persoonlijk

Het draait volgens Miranda allemaal om de vragen: 'Wat vind je belangrijk, voor nu en later? En hoe zorg je ervoor dat dat kan?' En juist dat vindt Miranda mooi aan haar vak: 'Het is heel persoonlijk, praten over pensioen! Want alles komt erbij kijken: zijn er kinderen, hoe zit het met de hypotheek, moet u wel of niet aflossen, wilt u later verhuizen of zo lang mogelijk in de huidige woning blijven wonen, heeft u spaargeld, wilt u eerder stoppen, heeft u reisplannen et cetera.' Miranda kijkt dus altijd naar het totale plaatje van iemands financiële én persoonlijke situatie als het gaat om pensioen.

Lees het hele artikel met Miranda Joziassse op vvaa.nl/welverdiend

Meer weten over financiële planning?

Neem contact op met Miranda Joziassse.
Bel 030 247 41 74
of mail miranda.joziassse@vvaa.nl.

Straks stoppen? Nu voorbereiden!

Jaarlijks organiseert VvAA het congres **'Witte Jas aan de Wilgen'** speciaal voor praktijkhouders die overwegen om te stoppen met werken.

U krijgt onder andere antwoord op vragen als 'Wanneer is stoppen financieel verantwoord? Hoe vindt u een geschikte overnamekandidaat? en Hoe bereidt u uw personeel voor?'

Ga naar vva.nl/wittejas om te zien wanneer de eerstvolgende editie plaatsvindt of bel een van onze adviseurs op 030 247 47 89

Reacties van deelnemers aan voorgaande edities:

'Heldere uitleg over een degelijk financieel plan'

'Goed om van collega-artsen te horen hoe zij het afbouwen voorbereiden'

'Ik ga nog niet stoppen, maar weet nu wel waarmee ik op tijd moet beginnen'